

РОЛЬ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ АГРАРНОГО СЕКТОРУ

І.С. Майборода, аспірант^{*}

Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана

Розглянуто концептуальні підходи поліпшення механізму формування та використання ресурсного потенціалу аграрного сектору економіки, для збільшення його конкурентоспроможності в умовах діючої аграрної реформи та інтеграції в світовий економічний простір.

Постановка проблеми. Аграрний сектор – складне поєднання багатьох виробничо-організаційних структур у певну систему, метою

^{*} Науковий керівник – В.О. Романішин, к. е. н, доцент

функціонування якої є задоволення потреб суспільства. Глобалізаційні процеси у світовій економіці, скорочення обсягів і спад ефективності вітчизняного сільськогосподарського виробництва унеможливають досягнення поставленої мети й негативно впливають на конкурентоспроможність економічних суб'єктів аграрного сектора.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання конкурентоспроможності сільськогосподарських виробників вивчають О. Гудзинський, Л. Євчук, С. Кваша, І. Кириленко, М. Малік, О. Школьний, О. Ульянченко, Г. Черевко та інші науковці. Вони відтворюють різнобічну оцінку впливових чинників і обґрунтовують засади забезпечення конкурентоспроможності підприємств вітчизняного аграрного сектора.

Мета дослідження – окреслити роль виробничого потенціалу в забезпеченні конкурентоспроможності аграрного сектору в умовах вступу України до СОТ.

Виклад основного матеріалу. Конкурентоспроможність підприємств визначається їх здатністю виробляти продукцію, котра має попит серед споживачів, а також забезпечує отримання прибутку, достатнього для організації розширеного відтворення. Основою формування такої здатності є виробничий потенціал суб'єктів діяльності. Здійснені нами дослідження вказують на низький рівень виробничого потенціалу, що й зумовило занепад галузі. Зокрема, в Україні, яка має найкращі сільськогосподарські угіддя в Європі та посідає чільне місце у світі за площею ріллі – 41,7 млн. га (близько 69,1% території), продуктивність сільського господарства нижча від рівня загальноєвропейських і загальносвітових стандартів. Стрімке скорочення фондозабезпечення та технічного оснащення в аграрному виробництві, спад вартості основних засобів, їх старіння та низькі темпи інвестування розвитку сільського господарства – причини його кризового стану. Спад ресурсозабезпечення відбувся, зокрема, через зменшення використання мінеральних і органічних добрив, засобів захисту рослин, скорочення кількості сільського населення, що погіршило кадрове забезпечення товаровиробників [1, с. 8-9].

Незважаючи на певні позитивні зміни, технологічний потенціал в Україні також перебуває на досить низькому рівні. Обсяги й рівень наукових розробок, особливо їх упровадження у виробництво, не задовольняють потреби аграрного сектора економіки. Структурна перебудова економіки досі не ґрунтується на інноваційній основі. Наукомісткість промислового виробництва не перевищує 0,3%, а сільського господарства – ще менша, що теж спричиняє нестабілізаційні процеси в галузі й негативно впливає на конкурентоспроможність її суб'єктів [2, с. 20-21]. Отже, стратегічні

напрями зростання й забезпечення конкурентоспроможності підприємств аграрного сектора повинні ґрунтуватися, передусім, на управлінні формуванням їх ресурсного потенціалу. Зростання конкурентоспроможності наблизить виробників до досягнення мети їх функціонування, неодмінною умовою чого є збільшення обсягів виробництва сільськогосподарської продукції та покращення її якості. Здійснені нами дослідження засвідчили, що, попри все, наявний ресурсний потенціал аграрного сектора має змогу забезпечити істотне збільшення виробництва сільськогосподарської продукції.

Основними напрямками формування системи ефективного управління використанням ресурсного потенціалу є: забезпечення раціонального використання земельних, водних та інших природних ресурсів в аграрному секторі, а також основних матеріальних засобів; застосування ресурсоощадних технологій; ефективне використання трудових ресурсів; забезпечення стабільності формування й ефективності використання внутрішніх і зовнішніх фінансових ресурсів; розвиток інноваційних процесів і впровадження їхніх результатів у забезпечення екологізації, інтенсифікації аграрного виробництва та продовольчої безпеки держави. За рахунок біологізації й екологізації процесів інтенсифікації можна досягти значного спаду витрат ресурсів на одиницю сільськогосподарської продукції [2, с. 167].

Для розробки й успішного впровадження цієї системи необхідно досягти високого рівня інформаційно-аналітичного забезпечення управління. Впровадження нових інформаційних технологій і застосування сучасної комп'ютерної техніки – необхідна умова ефективного управління ресурсним потенціалом. Систему інформаційного забезпечення необхідно спрямувати на ефективне управління виробництвом в умовах його самофінансування.

На сучасному етапі розвитку аграрної сфери зростає цінність сторонніх послуг. Найбільший попит мають послуги із забезпечення точного виконання технологічних вимог, ведення бухгалтерського обліку та звітності. Роль служби консультування на регіональному рівні є передусім інформаційною на ринку товару та послуг.

Сучасні інформаційні технології варто застосовувати за такими напрямками, як: вибір технології та вирішення технічних проблем, експертиза інвестиційних проектів, розробка бізнес-планів господарств, контроль якості продукції та природного середовища, економічний аналіз і прогнозування розвитку аграрної сфери, сприяння розвитку кооперації й інтеграції товаровиробників, маркетингові послуги тощо.

Висновки та пропозиції. Реалізація окреслених завдань позитивно вплине на конкурентоспроможність продукції на

внутрішньому й зовнішньому ринках, що забезпечить конкурентоспроможність її виробників.

Список використаних джерел

1. Відтворення та ефективне використання ресурсного потенціалу АПК (теоретичні і практичні аспекти) / [відп. ред. акад. УААН В.М. Трегобчук]. – К. : Ін-т економіки НАН України, 2003. – 259 с.

2. Ульяновченко О.В. Формування та використання ресурсного потенціалу в аграрному секторі / Харк. нац. аграр.ун-т ім. В.В. Докучаєва : моногр. / О.В. Ульяновченко. – Х., 2006. – 357 с.